

(2½ Hours)

Total Marks – 75

Instructions: 1. All questions are compulsory

2. Provide suitable examples where required

Q1. A. What is your opinion on the portrayal of women, the LGBTQA and the marginalized communities such as Dalits in popular media? Support your answer with appropriate examples. 15 marks

OR

Q1. B. Discuss the coverage of various socio-economic issues by the media in the Indian context with relevant examples. 15marks

Q2. A. Discuss various ways in which public opinion can be gauged. 7 marks

B. How according to Walter Lippman can technocracy be a substitute for democracy? 8 marks

OR

C. How is social media a site for public discourse and how does it serve as a public sphere? Explain with examples. 7 marks

D. Paul Lazarsfeld proposed a two-step flow of information. What are the criticisms and strengths of this theory? 8 marks

Q3. A Discuss in brief the propaganda model of media as suggested by Noam Chomsky? 7 marks

B. 'The media doesn't tell us what to think, it tells us what to think about'. Elucidate the above statement with relevant examples. 8 marks

OR

C. How do the audience use the media and derive gratification from it as per their own needs? 7 marks

D. Discuss the various ways in which media biases occur. 8 marks

Q. 4. A. With supporting examples from various wars and conflicts, illustrate how the media covers the same? 15 marks

OR

B. Examine the media Coverage of Indian government's economic, defence and foreign policies citing examples from different outlets. 15 marks

Q. 5 Write short notes on **any three** of the following 15 marks

- A. Fake news through social media
  - B. Function of public opinion in society
  - C. Use of social media by the political parties
  - D. Coverage of 'war on terror' by media
  - E. Activism through social media
-

(2½ Hours)

Total Marks – 75

सूचना :

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. जिथे आवश्यक आहे तिथे योग्य उदाहरणे द्या.

Q.1.A. स्त्रिया, वंचित शोषित घटक जसे कि दलित आणि आदिवासी, तसेच समलैंगिक गटांचे (LGBTQ) ज्या पद्धतीने माध्यमांमध्ये सादरीकरण होते त्याबद्दल आपले काय मत आहे? योग्य उदाहरणांसहित आपले उत्तर स्पष्ट करा. 15 marks

किंवा

Q.1 B. भारतीय परिप्रेक्ष्यात विविध सामाजिक आर्थिक विषयांचे वार्ताकन माध्यमे कशा पद्धतीने करतात यावर सोदाहरण चर्चा करा. 15marks

Q.2 A. जनमत (public opinion) चाचणी कुठल्या विविध पद्धतीने केली जाते यावर चर्चा करा. 7 marks

B. वॉल्टर लिपमन यांच्या मते तंत्रशाही (technology) हि लोकशाही (democracy) ला पर्याय कशी ठरू शकते हे स्पष्ट करा. 8 marks

किंवा

C. समाजमाध्यमं लोकभावना आणि सामाजिक जाणिवांना (public discourse) कशा पद्धतीने पोहोचवतात? समाजमाध्यमं लोकविनिमय आणि समाजमन (public sphere) यांचे प्रतिबिंब कसे आहे? सोदाहरण स्पष्ट करा. 7 marks

D. पॉल लाझर्सफेल्ड यांनी माहितीचा द्विस्तरीय प्रवाह (two-step flow of information) सिद्धांत मांडला. या सिद्धांताच्या टीका आणि सामर्थ्यस्थळं काय आहेत? 8 marks

Q.3. A. माध्यमांचे प्रचारतंत्र (propaganda model of media) या नोआम चोम्सकी यांच्या सिद्धांताची चर्चा करा. 7 marks

B. "माध्यमं आपल्याला काय विचार करायचा हे सांगत नाहीत, माध्यमं आपल्याला कशाचा विचार करायचा हे सांगतात." हे विधान सोदाहरण स्पष्ट करा. 8 marks

किंवा

C. श्रोते आणि प्रेक्षक माध्यमांमार्फत कशा पद्धतीने गरजेप्रमाणे आनंद मिळवतात? 7 marks

D. माध्यमांचा पक्षपात कशा विविध पद्धतीने काम करतो यावर चर्चा करा. 8 marks

Q.4. A. युद्धं तसेच युद्धजन्य परिस्थिती, राजकीय संघर्ष यांचं वार्ताकन माध्यमं कशा पद्धतीने करतात हे वेगवेगळ्या उदाहरणांसहित स्पष्ट करा. 15 marks

किंवा

B. भारत सरकारच्या आर्थिक, संरक्षण विषयक आणि परराष्ट्र धोरणांचे वार्ताकन माध्यमं कशा पद्धतीने करतात हे वेगवेगळ्या माध्यमसमुहामधील उदाहरणं देऊन स्पष्ट करा. 15 marks

Q.5. पुढीलपैकी कुठल्याही तीन विषयांवर टिपा लिहा. 15 marks

A. समाज माध्यमांमार्फत खोट्या बातम्या (fake news)

B. जनमताचे (public opinion) समाजातील कार्य

C. समाजमाध्यमांचा राजकीय पक्षांकडून वापर

D. "दहशतवादविरोधी युद्ध" याचे माध्यमांतील वार्ताकन

E. समाज माध्यमांमार्फत कृतिवाद